

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

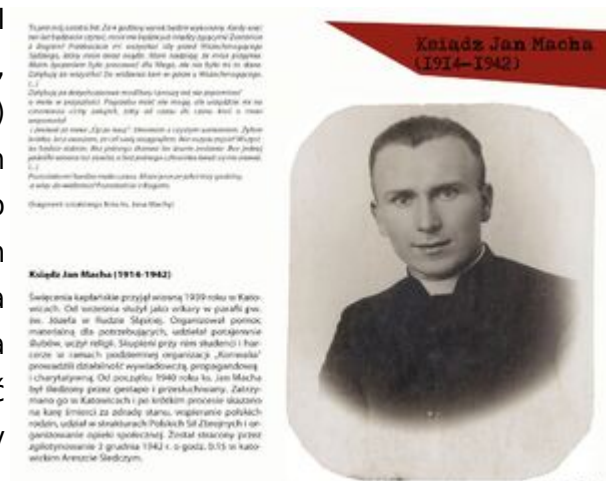
<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/79515,Akcja-edukacyjno-spoeczna-Zapal-znicz-pamieci.html>
23.04.2024, 09:23

Akcja edukacyjno-spoeczna „Zapal znicz pamieci”

W niedzielę 27 października 2019 r. odbyła się XI edycja akcji edukacyjno-spoecznej „Zapal znicz pamieci”. Została ona objęta, podobnie jak w poprzednich latach, patronatem honorowym Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka. Patronat medialny nad akcją sprawuje portal Muzeum Historii Polski i Polskiej Agencji Prasowej dzieje.pl. Wraz z pięcioma Oddziałowymi biurami Edukacji Narodowej IPN (Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Łódź, Gdańsk) oraz lokalnymi rozgłościami Polskiego Radia (Radio Poznań, Radio PIK, Radio Katowice, Radio Łódź, Radio Puls) przystąpiło do niej Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII, będący oddziałem Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości, oraz nasi dotychczasowi partnerzy ze związków kombatanckich, nauczyciele i młodzież.

Wszystkich chcących wraz z nami uczcić pamięć ofiar zbrodni niemieckich, zwłaszcza z terenu ziem wcielonych w 1939 roku do III Rzeszy (osoby prywatne, instytucje, organizacje, stowarzyszenia i środowiska) zachęcamy do zapalenia symbolicznych zniczy pamieci w miejscach okupacyjnego terroru położonych w najbliższym sąsiedztwie oraz udokumentowania własnego udziału w tej akcji. Czekamy na Państwa fotografie. Można je przesyłać pocztą elektroniczną na adresy znicz@dzieje.pl oraz znicz@radiopoznan.pl.

Akcja „Zapal znicz pamieci” obejmuje

Wielkopolskę, Pomorze, Kujawy, Śląsk, ziemię łódzką i ciechanowską - tereny zachodnich kresów II RP, które po wybuchu II wojny światowej zostały zagrabione przez hitlerowskie Niemcy. Tylko do końca 1939 roku Niemcy zamordowali tu 40 tysięcy Polaków. Była to część większej operacji mającej na celu eksterminację polskich elit i w konsekwencji pozbawienie Polski warstwy przywódczej.

Akcję „Zapal znicz pamięci” zainaugurowano w Wielkopolsce w 2009 roku. Jej pomysłodawcami byli dziennikarka poznańskiego Radia Merkury Anna Gruszecka oraz pionier edukacyjny Oddziału IPN w Poznaniu.

W tym roku w szczególny sposób chcemy przypomnieć miejsca, w których dokonywano zbrodni na Polakach: Fort VII – pierwszy niemiecki obóz koncentracyjny na okupowanych ziemiach Polski, Stutthof, Radzim, Areszt Śledczy w Katowicach oraz jeden ze sposobów działania oprawców, mechanizm prawny, jakim były sądy doraźne łódzkiego gestapo.

Areszt Śledczy w Katowicach przy ul. Mikołowskiej 10 A.

Katowicki kompleks więzienny powstał po 1878 r. jako areszt Sądu Grodzkiego, później pełnił funkcję Królewskiego Pruskiego Więzienia. Po włączeniu Katowic do Polski, w latach 1922-1939 był więzieniem I klasy. Okres II wojny światowej był najtragiczniejszym czasem tego miejsca. Od 9 października 1941 r. do 22 stycznia 1945 r. na głównym placu katowickiego więzienia, gdzie stała gilotyna, stracono około 500 więźniów. W tym ks. Jana Machę. Ostatnie egzekucje odbyły się dwa dni przed wyzwoleniem Katowic spod okupacji hitlerowskiej. Od stycznia do maja 1945 r. kompleks użytkowany był przez NKWD. Obiekt traktowano jako areszt tymczasowy, punkt zborny, miejsce przesłuchań i egzekucji. Stąd NKWD miało wysyłać transporty do obozów w Świętochłowicach i Mysłowicach. W drugiej połowie 1945 r. NKWD przekazało areszt polskiemu aparatowi bezpieczeństwa, który wykonywał tutaj wyroki przez rozstrzelanie i powieszenie.

W ramach tegorocznej akcji Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Katowicach przypomina postać księdza Jana Machy (1914-1942).

Święcenia kapłańskie przyjął wiosną 1939 r. w Katowicach. Od września służył jako wikary w parafii pw. Św. Józefa w Rudzie Śląskiej. Organizował pomoc materialną dla potrzebujących, udzielał potajemnie ślubów, uczył religii. Skupieni przy nim studenci i harcerze w ramach podziemnej organizacji „Konwalia” prowadzili działalność wywiadowczą, propagandową i charytatywną. Od początku 1940 r. ks. Jan Macha był śledzony przez gestapo i przesłuchiwany. Zatrzymano go w Katowicach i po krótkim procesie skazano na karę śmierci za zdradę stanu, wspieranie polskich rodzin, udział w

strukturach Polskich Sił Zbrojnych i organizowanie opieki społecznej. Został stracony poprzez zgilotynowanie 3 grudnia 1942 r. o godz. 0.15 w katowickim Areszcie Śledczym.

Koordynator ogólnopolski: Marta Szczesiak-Ślusarek, marta.szczesiak-slusarek@ipn.gov.pl tel. 61 835 69 57.

Katowice: Ewelina Małachowska, ewelina.malachowska@ipn.gov.pl, tel. 32 207 03 14.

Poniżej publikujemy wykaz wybranych miejsc egzekucji z jesieni 1939 r. na terenie województwa śląskiego.

PLIKI DO POBRANIA

[Ulotka. \(pdf, 8.52 MB\) 14.10.2019 14:00](#)

[Wykaz wybranych miejsc egzekucji z jesieni 1939 r. na terenie województwa śląskiego. \(pdf, 191.54 KB\) 14.10.2019 14:00](#)